

Velja po pošti: —
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemajo mesečno . . 1-80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali oje prostor)
 za enkrat po 20 v
 za dva in večkrat . . . 15.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostolpna petstvrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan izveniš no-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 183.

Nova bitka na soški fronti. — Avstrija prekinila diplomatske zveze s Portugalsko.

Vprašanje življenja.

Nemški škof Faulhaber je rekel, da je bila Nemčija na potu v Pariz že pred vojno. Škofove besede je vsakdo razumel in jih bo tudi v Avstriji, kajti tudi pri nas je zadnje desetletje začelo padati število rojstev. V eni bližnjih številkih prinesemo dotične avstrijske številke, za danes omenimo, da se v Nemčiji rodi vsako leto 560 tisoč otrok manj, kakor bi se jih moralo po številki iz leta 1900. Od začetka tega stoletja se je število živih rojstev na 1000 prebivalcev zmanjšalo od 35 na 27, dočim je prišlo v prejšnjem stoletju na tisoč prebivalcev 40 do 35 živih porodov. Nemčija bi danes morala šteti dva in pol milijona ljudi več; pa jih ni, ker se niso rodili in danes in z naprej bi jih krvavo potrebovali.

Ni čuda, da je svetovna vojna, ki je dosedaj že milijonom moških vzela življenje, tudi to vprašanje spravila z elementarnim silo na dan. Saj je to vprašanje prvo življensko vprašanje vsakega naroda, za države pa morda najvažnejše politično vprašanje. In rekli bomo še nekaj več: »Če se bo v prihodnje dalo pomnožiti število in zdravje novorojenčkov, verujemo, da se je tudi pravica med narodi zboljšala. Kajti večje število pravih rojstev brez večje pravice ni mogoče. Število živih rojstev ni padlo toliko radi neugodnih gospodarskih razmer, ampak radi strahu pred otrokom, vsled »tajnih bolezni« in pomanjkanja pravice. Resnične so besede: zlo se je začelo zgoraj, ne spodaj v širokih ljudskih plasteh. Ruski minister je rekel, da mora resno apelirati na »višje kroge«.

Na Nemškem in v Avstriji so sedaj začeli preiskovati različne vzroke padanju rojstev. Ni čuda, da bi ob pogledu toliko svežih grobov radi videli, da bi vir življenja ne usihal! Kaj morajo priznati tudi pri nas? Tudi pri nas smo šli za Francijo ali v Pariz. Od zgornjega se je začelo in potem je šlo vedno bolj na široko in vojska grozi še z večjo grozoto. Danes ne velja več skrivati, da je prostitucija glavni grob rojstev. In dokazano je, da vzroki prostitucije ne tičijo toliko v bedi, vzgoji, v pomanjkanju prilike za zakon, ali drugih vzrokih socialne narave, ampak v degeneraciji, 70% pro-

stitutk so hčere matere in očeta-pijanca. Iz teh najbolj tragičnih in ostudnih brlogov modernih mest gre »bela smrt« po mestu in deželi. Vsak četrti ali peti ženin v Berlinu ima najhujšo spolno bolezen. Večina spolno bolnih mater, 71 do 86%, rodi samo mrtvo rojene otroke. Res vzroka dovolj, da se začne najodločnejši boj proti tej ljudski kugi in smrti. Drugi vzrok, ki pa pravzaprav pripravlja prvega in dovaja največ žrtev, je javna nemoralnost, sploh nečisto ozračje in mišljenje, ki diha iz modernega življenja. Ne zapirajmo si oči: sedanja ženska moda in poltenost po raznih izlozkih in knjigah jemljejo zlasti mladini odporno moč in ji razdivjajo nežno mišljenje. Po velikih mestih mnogo zakrivajo razni nočni lokali, inserati po časopisih in priporočanje gotovih predmetov. Prodajalci zadnjih silijo že na deželo.

Tretji glavni vzrok bo uživanje in strah pred otrokom. So ljudje, ki se bojijo otrok. Boji se dela in skrbi za otroka. Sebična in grda misel, ki mora izvirati samo iz srca, ki nima ne vere, ne ljubezni do Boga in domovine.

Nočemo reči, da socialna in gospodarska beda tudi ni kriva manjšega števila zakonov in tako tudi manjšega števila rojstev. To velja zlasti za uradništvo v državi ali zasebni službi. Kasno priti do borgega kruha in še tedaj samo za gotovo število glav res ne pospešuje življenja. V tem oziru je gospodarska stran res precej kriva.

Kako dobimo več zdravega zaroda? Od raznih strani se slišijo razni predlogi. V prvi vrsti se priporoča boj proti spolnim boleznim. Vsi vojaki, ki se bodo vračali domov, naj se preiščejo, da se kuga ne razlije po celi državi. Primeren in potreben je predlog: Starši naj ne dovolijo zakona, kjer eden ali drugi ni zdrav. Za zločinsko ali zelo nemarno razširjanje spolnih bolezni predlagajo tudi kazen. Po vojni, pravijo, nam bo še tako slabotno bitje dragoceno in država in družba bo morala storiti vse, da ohrani vsako življenje. Velika je pri nas umrljivost otrok v nežni starosti pod enim letom. V Nemčiji je v zadnjih 30 letih umrljivost otrok padla od 26 na 14 pri 1000 prebivalcih, za kar se ima Nemčija zahvaliti svoji visoki socialni higi-

jeni, bolniškemu in starostnemu zavarovanju. Pri nas bomo morali storiti še veliko za matere v otroški postelji in po porodu, za dobre babice in varstvo dojenčev. Mesta bodo v tem oziru dobila veliko dela, da preskrbijo domove za dojenčke, več zdravnikov in zdravo mleko.

Tudi z gospodarskimi sredstvi bodo skušali pomnožiti in ohraniti večje število zakonov in rojstev. Po mestih bo najvažnejša stanovanjska reforma, kajti marsikje se bojijo družin s kopico otrok. Draga ali nezdrava stanovanja tudi ne pospešujejo rasti otrok. Vedno bolj se poudarja tudi misel, da se mora uradniške in delavske plače določiti po številu otrok. Socialna plača se poudarja, toliko velika, da bo dala življenja za večjo družino. Priporočajo tudi, da naj ima pri napredovanju za višja in boljša mesta prednost tisti uradnik, ki ima večje število otrok. Marsikje bi se z davčnimi reformami dalo olajšati življenje družin in vzdrževanje večjega števila otrok. Vojne domove po deželi mislijo ustvarjati največ raditega, ker čisto pravilno računajo, da v kmečki hiši ni samo doma več vere in pravice, ampak tudi več otrok.

Po ravnokar navedenih potih se bo gotovo doseglo nekaj uspeha, toda zlo je treba začeti trebiti pri korenini. Boj nepravosti in uživanju mora biti geslo. V tej luči se odpira tudi važnost treznostnega gibanja. Alkohol je tista deroča reka, ki ruši domove, družine, zdravje, pravico in potaplja ljudi, ali pa rodi zločince, pijance in slabiše, ki človeštva ne morejo pomladiti. Upajmo, da svetovna vojna rodi vojno proti nepravosti. Odpira se tudi državnikom in mislečim spoznanje, da sta vera in pravost edina vira zdravega in krepkega rodu. Moderni čas je pokazal, da strah pred boleznijo in drugi ozir ne dajo dovolj odporne moči za boj proti strastem. Le srca, močna v veri in ljubezni do Boga, imajo obilo življenske moči za čast in zdrav rod. Pričakujemo pomladitve samo iz tistih domov, kjer smatrajo otroke za božji blagoslov in bogastvo.

Kaj pa mi Slovenci? Tudi k nam pljuskajo ti valovi modernega življenja in v času, poskrbeti za življenje našega naroda, imamo menda vzroka več kakor vsi drugi.

Pisma iz Gorice.

(Izvirna poročila »Slovenca«.)

Gorica, pepelnica sreda 1916.

In vendar, kakor da ni moglo in smelo biti drugače, je tudi Gorica praznovala zadnji dan pusta! Vojaška oblast je dovolila izjemo, da smejo biti gostilne in kavarne odprte več časa nego navadno — celo do 1. ure ponoči. Moštvo je smelo ostati zunaj do 10., častniki in civilno ljudstvo pa do 1. ure. Pust je pokazal torej tudi tu svojo veljavnost, dovolili so mu celo v vojski, ob fronti izredne predpise.

Ta izredni večer sem tudi jaz izrazil in se malo čez navadni čas pomudil zunaj. Pri večerji sem si celo privoščil dva »krofa«, dasiravno sta bila v primeri s prejšnjimi dobrimi časi zelo majhna, a zato tem dražja. Pa na tak večer človek ne pazi na vsak vinar in to me je zapeljalo, da sem šel v kavarno pogledat, če je kaj pustnega življenja. Na ulici že ni bilo ne duha ne sluha o »Carnevalu«. Zdelo se mi je, da je videti le par vojakov več kot druge večere. Od nikjer glasu nobenega petja, nobene godbe. Pri sv. Mihaelu je hudo bobnelo, grmelno in prasketalo — doli je razsajal krvavi ples... Posamezne puške so se oglašale na Kalvariji, večkrat je zadaj nizko zabrenčalo in granata je rezko zažvižgala čez mesto. Vse drugačno nego pustno razpoloženje je ležalo nad ubogim mestom, nad temnimi, praznimi ulicami. Zdaj pa zdaj so se ostro zarisali obrisi splotij v svitu sovraženega reflektorja, potem pa je bilo tem temnejše, čeravno se je bilo popoldne kot nalašč zvedrilo in so se večer lesketale goste pokojne zvezde nad nepokojno zemljo.

V kavarni je bilo le to izredno, da je smela biti več časa odprta in da je bilo precej vojakov notri. Civilista skoro nobenega. Prelistal sem novine, prečital papeževo pismo o miru. Pri biljardih so igrali vojski-prostovoljci, vsi zaverovani v svojo igro, kakor da jih ne tare nobena druga skrb, kakor da niti ne mislijo na to, da bodo jutri, popitrišnjem držali v rokah mesto kejev nabite puške in s svinčnimi krogli igrali igro na življenje in smrt. V kotu sta sedela pri črni kavi dva dalmatinska narednika v živahnem razgovoru.

LISTEK.

Spomin na izlet.

Spomnil sem se na ta izlet danes, ko so mi tisti kraji nepristopni in se mi zde kot živa pravljica, lepa in spomina vredna pravljica.

Jasnega jesenskega dne je tolkel moj osamel korak skozi zamazano ulico Ascoli v sicer lepi Gorici, premeril zaspano Placuto in stopil na Ponte nuovo, kjer sem pri prijatelju Lojzetu dobil od njegove dobre mame skodelo kave in prej kot sva se zavedla, sva že stala na mostu in na cesti proti Pevmi.

Jutro je bilo krasno, da je dvigalo prsi. Saj južna Gorica ni poznala ne jeseni ne zime. Triliranje ptic, jasno nebo, cvetice in žarki, to mi daje še v spominih očarljivo moč. Iznad platan, cipres, trt in palm na vrtovih je vstajalo nekaj skrivno šumečega. Nad vipavsko dolino se je v nemal požar. Zdelo se nama je, da bo poslal kmalu plamene v Brda, ki bodo zagorela. V globini se je tiho črtala zelena Sočina proga tja doli proti Podgori, kjer štrle tovarniški dimniki v zrak, mimo Kalvarije, ki danes tako silno krvavi, na kateri sem stal toliko-

krat in nisem slutil, kakšen pomen bo imela ta gora.

Od neke hiše je zalajal pes. Po cesti so pripeljale mlekarice mleko na vozičkih, prinesla dekleta v jerbasih, ki so za te kraje značilni. Lepa in močna dekleta, iz zagorelih lic je plamtelo zdravje.

Pustivši Pevmo za hrbtom, sva preletela naglo par bližnjih navzgor in nato sva se spenjala po položni cesti navkreber. Zadaj za nama je sanjala ravnina in v ravnini Gorica, pokrita s prozornim pajčolanom bele meglice in blagoslovajočih misli. Na desno hrib Svete Gore in Sv. Valentina, bolj v ozadju Sabotin in vrh Svete Gendre, ki je bil cilj najinega izleta. Pod Sabotinom vas, speča, mirna...

Ob cesti so naju pozdravljala sama polja, taka polja kot vrtovi, trte, češnje... Vse nepregledna množica trt, češenj in drugega sadnega drevja in zeleni obronki. Holmič na desni, holmič na levi, mala vdolbina, zareza... Cesta je padala, se zopet spenjala, valovila. Ob cesti tuintam hiše, pred hišo brajše, one značilne hiše, ki jih skoraj ne najdeš drugod. Skozi vrata in okna je že vhaajala svetloba na cesto, rdeča svetloba ognjišča. Ljudje na cesti, ki gredo s svojimi mislimi dalje, trepetajočimi, kot je trepetajoča cesta, ki gre više in više.

Ta kraj je Oslavje. Mnogokrat sem

šel skozi in prepričan sem, kot sem ga ljubil, bi ga danes več ne spoznal. Za vsako teh višin se danes bije boj. Kje je cesta, hiše, polja kot vrtovi, vriskajoča pesem jutra skozi žile in srce? Še je pesem, le njena melodija je drugačna... Solnce vzhaja še vedno, nebo je modro, ljudje se bodo povrnil, vrtovi zrastle...

Cesta se je čez par ovinkov dvignila naglo, na levi se je prikazal Števerjan — vas in cerkev na hribu — nato krog griča in ko sva imela prej imenovano vas za hrbtom, je pričela cesta zopet padati.

Na griču nad Kojškem je zablščala cerkva, menda sv. Križa, nekdanja mala božja pot. Nebo je pobledelo. Obrisi holmov so postali jasnejši, razgled se je čistil. Na cesto so visele dolge veje akacij. Cesta se je zopet spenjala kvišku in ko sva dospela po zopet padajoči cesti navzdol, sva bila v Kojškem, ki se je jedva prebudilo iz spanja. Na desno in levo hiše, cerkev, zadaj za cerkvijo stara grajsčina, pri izhodu iz vasi nekaj slavolok, najbrž še iz beneških časov.

Ta vas mi je bila že поблиže znana. Zdaj so v nji že od početka vojne Italijani. Lep razgled je od tu po dolenjih Brdih in na furlansko ravnino, tja doli daleč v sivo nedogled. S stolpa cerkve na griču je ta pogled na vse kraje še divnejši, ob jasnem vremenu na Jadransko morje.

Od Kojškega dalje se je cesta dvigala neprestano, šla je ravno ob pobočju gorskega grebena navzgor, skoraj nova, skozi male vase, dokler naju ni pripeljala v pusto samoto, ki je nudila samo nekaj pašne med kamenjem. Grmovja je bilo malo. Bližala sva se pogorju Kolovrata, ki meji na Tolminsko. Na levi lep razgled na Furlanijo, ki se nama ni odmaknil, na desni pa skoraj navpična stena hriba v globoko dolino Soče. Stala sva med kontrastnimi pogledi na nižino, holme in navpično vsekano, romantično dolino.

Hladno nama je bilo, ko sva dospela pod vrh Svete Gendre, najvišji hrib, ki smo ga zrl iz goriške Kostanjevice zadaj za Brdi in na kar je bil ponosen vsak Gorican, če ga je dosegel enkrat v življenju, se podpisal na cerkvico in pil pri Kobalarju.

Pri Kobalarju sva se ustavila v stari hiši tudi midva, naročila mleka in zdelo se nama je imenitno, da sva se vsedla na klopio na ognjišču k ognju in si predstavila idiličnost tega življenja. Ta ognjišča so prav posebna. Koncem kuhinje je kot, nekoliko ožji, malo vzvišen, z zamreženim malim, štirioglatim oknom v ozadju morda. Krog in krog ob steni je mala klopica in na tleh gori ogenj, izpod stropa pada veriga za kotel. Ob mrzlih zimskih večerih sedé krog ognja v tem intimnem kotu in da bi znale te očrnele stene govoriti, pravile bi

Oba pristna Jugoslovana, stasita, visoka, krepkopleča, da ju je bilo veselje zreti. In kakor da sta ponosna na svoje dekoracije, nekaj takega se jima je bralo iz samozavestnega obraza; enemu je blestela na prsih velika zlata in mala srebrna, a drugemu velika in mala srebrna hrabrostna kolajna. In cela kavarna se je z nekim spoštovanjem ozirala na dvojico junakov.

Princa »Carnevala« v kavarni ni, pojdimo pogledat še v gostilno, če je tam kak majhen sled o njem. Nocoj je celo v dvorani luč. Deseta ura je, patrolja je prišla, vojaki so morali domov. Še ena pesem je zadonela po dvorani, pa so šli, pokorni strogi disciplini. Le majhen krog civilistov nas je smelo še ostati. Čutil sem, zdelo se mi je nepravilno, krivično: vojak, ki mora vse prestopiti in tvegati za vse lastno kožo, mora domov, ti pa smeš še ostati, ti, ki si vendar v manjši nevarnosti, ki si svoboden, ki lahko spiš jutri eno uro več ali manj! Pomudil sem se le malo, poslušal par domačih pesmi, ki so se glasile bolj tiho, plašno, kakor da ni pustni večer...

Današnja pepelnica me je videla rano pokoncu, kakor že dolgo ne. Glava čista, nobenega mačka, po čem pa bi bil tudi — saj pusta nismo imeli, včeraj je bil dan kakor vsak drugi, le danes je vreme prav pepelnico — dežuje in dežuje celo dopoldne, kakor da se nebo joče nad tem nepojmljivim človeškim rodom, ki se med seboj mora vedno dalje in vedno groznejše...

Zjutraj po ulicah vse drugače nego druga leta. Nič izkrokanih obrazov, nikjer sledu običajne konfetur in korijandol. Par »bombonov« pa so Lahi poslali za pust sem čez. V Nunski ulici je nizka hišica ponoči imela granatni obisk, tudi na par drugih krajih mesta so ponoči pokale — s kakim uspehom, mi ni znano. Tudi danes jih je bilo nekaj poslanih v mesto, — kolikor vem, brez posebnih škod. Okoli 11. predpoldne je ropotal nizko nad mestom motor našega aeroplana, sedaj opoldne pa je zopet mir in pokoj vseokoli.

Predvčerajšnjim smo imeli žalostno nesrečo. Bil sem blizu kapucinov. Naenkrat huda eksplozija v bližini. Kaj je — bomba, granata? Kmalu sem zvedel: spet nesreča vsled prevelike ne previdnosti. Nekdo je nekaj onemogel z ročno granato, pa se je užgala. Revez je ob obe nogi — eno mu je odneslo, drugo mu bodo morali vsled razmesarenja amputirati — če sploh ostane živ.

Tako imamo vedno kake žalostne dogodke. Morda nas bo nebo tudi v naprej čuvalo pred večjimi nesrečami, čeravno plove nad nami in okrog nas vedno črna smrt v obliki granat in podobnih nevarnosti. Danes zjutraj sem prejel pismo od doma: »... Vedno se bojimo za Te, ko si v tisti nevarnosti. Bog naj Te varuje tudi v naprej, da bi srečno preстал te čase in da bi potem prišli zopet mirnejši in lepši dnevi...« Da, Bog da! In Bog čuvaj vse, ki nas branijo, ki na nas mislijo in za nas

× × ×

Gorica, marca 1916.

Vsak naslednji dan več ali manj enak prvemu. Tako tečejo polagoma dnevi naprej in kmalu bomo stopili že v deseti mesec bojevanja ob italijanski fronti. In naši laški neprijatelji so še vedno na isti črti, kakor prve dni vojne, ne da bi mogli pokazati najmanjši uspeh. Koliko časa bo še to trajalo — to je veliko vprašanje, s kojim si belimo glave posebno mi Goričani. Dosedanja vojna nas tolaži s prepričanjem, da so se Lahi pokazali bolj kakor vsi naši sovražniki kot najbolj nezmožni, da bi mogli sploh kdaj prodreti, med tem ko je naša

armada na vseh frontah v vsakem pogledu nadkrilila vsako, tudi najbolj optimistično pričakovanje. Strogo logična posledica dosedanjega položaja mora biti le to, da je z vsakim dnem bližji oni trenutek, ko se bodo vloge zamenjale, ko bo postal napadalec branitelj in branitelj napadalec, ki bo zavratnemu roparju v njegovi lastni hiši diktiral zaslužen kaznen za nameravani rop.

Preteklost nam je v bodrilo, da z vedno boljšimi upi zremo bodočnosti nasproti.

Tisti, ki smo ostali tukaj, sedaj niti sanjamo ne več, da bi bilo treba ostaviti kdaj dom in bežati pred Lahi. Prve mesece si je marsikdo belil glavo, kaj in kako bo, če ne bo preostalo drugega, nego umakniti se bogvekam. Sedaj je ta strah nepotreben. Čeravno še vedno dan na dan padajo v mesto granate, ako tudi kaže mesto vedno več razvalin, dasi vsak čas kaka nova žrtev dokazuje, kako malo varno je v Gorici človeško življenje, eno skrb pa imamo vendarle manj, tega se nam ni treba več bati, da bi Lah kdaj mogel čez Kalvarijo, čez Sočo, do Gorice!

Zadnje čase se sliši tupatam ugibanje o zopetni sovražni ofenzivi. Kakor kaže, nimajo Lahi več mnogo razpoloženja za nove brezuspešne žrtve. Menda Cadorni tudi vreme nič kaj ne diši, pa rajši čaka, čaka in čaka, dokler ne bo pričakal naše ofenzive — svoje katastrofe.

Goriško mesto Italijani še vedno obstreljujejo — ne sicer dolgo časa zaporedoma, a vendar skoro redno vsak dan, vsako noč. Sedaj pade tu, sedaj tam par granat, ravno toliko, da drže Gorico v vedni napetosti. Pa imajo smolo laške granate, kakor večinoma vse laško vojevanje, da povzročijo razmeroma le malo škode, v ojaške navadno nobene ne, največ trpe le hiše nedolžnih meščanov.

Danes je prešla spet cerkev sv. Ignacija na Travniku ognjeni krst. Okoli treh popoldne ji je granata napravila precejšnjo luknjo v strehi, druge škode ni. Za njo so žvižgale druge granate preko gradu na Rafut, in tako razsipajo Italijani drago municijo dan na dan, brez pravega smotra, da je sploh nemogoče razumeti njihove namene.

Dež traja dalje. Hvala Bogu, da dan vidno raste. In pomlad se bliža hitrih korakov in z njo morebiti tudi novi veliki dogodki. Vsaka reč ima svoj konec, tudi laška poizkušena invazija bo končala — in Cadorna bo prepoznal premišljaj, da je vendar le res: Kdor drugim jamo koplje, pače najprej sam v njo.

× × ×

Gorica, marca 1916 opoldne.

Današnje predpoldne je ves čas mirno. Rano zjutraj je par naših topov prav pridno nadlegovalo sovražnika, ki si ni upal niti odgovarjati. Aeroplanov ni že več časa videti, deževno vreme jim ne dovoljuje zračnih izprehodov.

Pri škofiji so pričeli nekaj popravljati podrtijo. Postavili bodo provizorično streho, da ne bo preveč šla voda v prtične prostore. Tudi včeraj povzročeno luknjo na jezuitski cerkvi zamaše za silo.

Stolnica je že več časa zopet odprta. Sedaj v postu je vsak dan služba božja v nji. Razbita stekla v oknih so nadomestili s kartonom.

Vsi laški napadi odbiti.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. marca. (Kor. ur.) Uradno se razglasa:

Na bojni črti ob Soči so se pričeli razvijati veliki boji. Italijani napadajo od včeraj dalje z močnimi silami. Povsod smo jih odbili. — Pri tolminskem mostišču se je omejilo delovanje sovražnika na zelo živahen ogenj. — V odseku pri Plaveh so se izjalovili sovražni poizkusi porušiti naše ovire. — Odbili smo pri goriškem mostišču dva napada na postojanko pri Podgori, en napad na mostno utrdbo Ločnik. — Močne sile so napadle večkrat severni del Dobrdoške planote. Segredinski pešpolk št. 46 je odbil pri Sv. Martinu krvavo sedem naskokov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 11. marca. (K. u.) Ogenj našega topništva je pregnal delavske oddelke v odsekih Lagacio in Col de Bos (Costoa potok in Veite) in jim zadal občutne izgube.

Na bojni črti ob Soči, od Bovca do Zagore, je dosegla naša pehota, ne oziraje se na neprimljive vremena na več mestih sovražne črte in je metala tam bombe.

Sovražno topništvo je delovalo zopet proti krajam ob spodnji Soči; posebno pa na kolodvor v Korminu, a povzročilo je le malo škode. Učinkujoč nastop našega topništva je prisilil sovražne baterije, da so utihle.

Na kraški visoki planoti so razstrelili nekateri lastni drzni oddelki na več mestih podkope v žičnih ograjah pred sovražnimi

postojankami. Sovražnik je odgovarjal z bombami, katerih plin povzroča solze.

Naše topništvo deluje dalje na celem bojišču kljub trajno neugodnemu vremenu.

× × ×

Ob soški fronti so se po dolgem odmoru razvili zopet hudi boji. Dolgo časa je trajalo, predno so si Italijani opomogli in izpolnili vrzeli, ki so nastale vsled strašnih izgub v četrti soški bitki. Zdi se, da so sedaj nakopičili ob soški fronti ogromno število čet, katere so deloma vzeli skoro gotovo tudi s tirolske fronte, kjer so operacije vsled debelega snega in plazov popolnoma onemogočene. V soboto in nedeljo so otvorili Italijani silovit artiljerijski ogenj, v ponedeljek so pa pričeli z močnimi pehotnimi silami napadati. Bili so pa povsod krvavo odbiti. Prvi dan pete soške bitke se je končal s popolnim porazom Italijanov in trdno smo prepričani, da bo Italijane doletela enaka usoda tudi naslednje dni, dokler ne bo Cadorna prišel do prepričanja, da tudi peta laška ofenziva ne more predreti naših vrst ob Soči. Mislimo, da bo italijanski sunek imel kratko življenje, da pa bo enkrat naš končni odgovor usodepoln za Italijo.

Boji ob Soči.

(Izvirno poročilo »Slovincu«.)

Goriško, 11. marca 1916.

Na bojišču ob Soči je vladal zadnje čase trajen mir, ako izvzamemo tupatam posamezni artiljerijski ogenj in majhne praske, kar je imelo le demonstrativen namen. V odseku Plave—Kanal ni sovražnik nikjer prodrl naših obrambnih postojank, ki so trdno v naših rokah. Za časa tretje ofenzive se je posrečilo sovražniku mimogrede zasesti višino pri Zagori, toda naši so mu jo koj v junaškem naskoku zopet iztrgali iz rok. Cvetenje vasi ob Soči so porušene, požgane ob sovražnih granat. Kanal je porušen. Pred dobrim mesecem je, kakor znano, pogorela kanalska cerkev, krog 20. svečana je pogorela, zadet od sovražne zažigalne granate, tudi hotel Ulaga. Deskle — kup razvalin. Med razvalinami župnišča v Deskljah je poročnik Kodre našel zavarovalno polico, katero je odposlal na pristojno mesto. Med našimi in italijanskimi strelnimi jarki ležijo kupi italijanskih mrtvecev še iz časa italijanske tretje ofenzive in razširjajo strašen smrad. Italijani se ne brigajo za svoje padle tovariše. Naši so pred časom potisnili našo fronto nekoliko naprej, da so lahko pokopali nekaj italijanskih mrtvecev. Pod Ajbo na desnem bregu Soče ležijo že od tretje laške ofenzive dalje ostanki razbitih laških pontonov, s katerimi so upali Lahi premostiti Sočo in udrjeti v naše postojanke, kar se jim ni posrečilo. Naši, mojstrske od junaških Bosancev zgrajeni strelski jarki so na posameznih mestih le nekaj metrov oddaljeni od laških. Hrabri, visokovrstli Bosanci se tu kosajo z žilavimi Dalmatinci — strahom Italijanov — v junaških činih.

Medtem ko je vladal od Plavi do morja drugače mir, so Lahi v posameznih presledkih konstantno obstreljevali Gorico in okoliške vasi z granatami. Posebno so vzeli zadnje dni na muho Bilje, ki je močno trpele vsled sovražnih granat. Miren so zadnji teden pustili še pri miru.

Včeraj je zopet začelo pri Plaveh, goriškem območju, krog hriba sv. Mihaela vršiti na Dobrdoški planoti spopadi pešbeno italijanska artiljerija je prišla zopet do sapa in strelja bolj živahno. Naši topovi krepko odgovarjajo. Včeraj ponoči so se vršili na dobrdoški planoti spopadi pehote. Naši topovi so za hip utihnili, samo italijanski so zamolklo bobneli, puške so pokale in rožljale strojnice. A kmalu je utihnilo pokanje pušk in strojnic in naša artiljerija je začela Italijanom sekundirati s svojim gromkim, strašnim basom.

Artiljerijski boj se tudi danes nadaljuje. Vreme je pusto, iz nizkih, težkih oblakov kaplja dež.

Hudi boji na fronti pri Gorici.

(Izvirno poročilo »Slovincu«.)

Nedelja, dne 12. marca: Boji na fronti od Plavi do morja so se v zadnjih dneh znatno poojstrili. Topovi grmijo že tretji dan dan in noč. Včeraj je prišlo na posameznih mestih na Dobrdoški planoti, kakor poroča telefonsko poročilo iz strelskih jarkov, do ljuhtih bojev z ročnimi granatami. Italijani so bili vrženi nazaj in so se na posameznih mestih umaknili. Kanonada traja z vso silovitostjo dalje, vreme je trajno deževno!

Pred novo laško ofenzivo.

Lugano, »Corriere d'Italia« poroča: Francija zahteva od Italije novo ofenzivo, da razbremeni francosko bojno črto.

Lugano, »Italia« izvaja: Italijanska armada se nahaja očividno pred novo ofenzivo, ki se je pričela po navidezni nedelavnosti pozimi. Pripravljajo se zelo važni dogodki, ki jih pričakuje Italija mirno zaupa joč na zmago.

Lugano, »Corriere della Sera« in »Stampa« napovedujeta veliko italijansko ofenzivo, ker gre za močno pomoč junaški francoski armadi pri Verdunu.

Lahi zahtevajo ofenzivo na vseh bojiščih.

Curih. Casopisje italijanske vojne stranke zahteva z ozirom na verdunske dogodke, naj prično istočasno ofenzivo na vseh bojiščih Italijani, Rusi in Angleži, da razbremeni Francoze. Trdi se, da prično Rusi v najkrajšem času ofenzivo v Besarabiji, kjer so zgradili več železniških prog in sicer novo železnico Hotin—Larga, ki je zvezana z odeskoprogo in progo Hotin—državna meja. V južni Besarabiji grade novo železnico ob Donavi iz Reni v Ismajlo. Nove proge grade tudi na Podolskem.

Prepozno so izpregledali.

Lugano. Scarfoglio izvaja v »Matinu« glede na položaj v zbornici: Vlada zasleduje zgrešeno zunanjo politiko; boljše bi bila morala izvesti notranjo upravo. Zbornica ne kaže nobene moči. Nobena stranka si ne upa strmoglaviti vlade, ker se boji, da bi to koristilo nasprotni stranki. To se godi, ko trkajo Nemci na vrata Verduna in ko preži Grška le na to, da se umaknejo zvezne čete, da more vdreti v Albanijo. Italijanska vlada se opira na veliko večino, ki pa zasleduje politiko nedelavnosti, Italija po potrebuje vlado, ki jo drži mala večina z jasnimi smotri.

Laški socialisti nastopijo 1. majnika proti vojski.

Bern. »Berner Tagwacht« poroča, da prirede socialisti v Italiji 1. majnika demonstracije proti vojski.

Kdaj vrne laška vlada obisk Briandu.

Curih. Poluradno se napoveduje, da se poda Sonnino šele po končani gospodarski razpravi v Pariz, da vrne Briandu obisk. Izključeno ni, da ga spremlja tudi Salandra.

Laški oddelek v mednarodni parlamentarni zvezi sporazuma.

Lugano. Zbralo se je 25 italijanskih parlamentarcev, da ustanove italijanski oddelek tiste medparlamentarne zveze četverosporazuma, katere zasedanja v Parizu 20. m. m. so se udeležili le francoski in angleški parlamentarci. Predsedoval bo italijanskemu oddelku bivši minister Luzatti.

Plazovi podsuli dve laški vasi.

Lugano, 15. marca. (K. u.) Pri Ludrigno, okraj Bergamo, je podsul plaz 14 hiš, veliko ljudi in domače živine. Drug plaz je uničil pri Oltrige, okraj Belluno, tudi 14 hiš in veliko domače živine, a ljudi je tu le malo izgubilo življenje. Boje se še drugih plazov.

Pozna zima v Italiji.

Lugano. V zgornjo Italijo se je vrnila po nekaterih lepih dneh zima. Poroča se, da sneži in o plazovih. V Benetkah je poplavlilo morje trg sv. Marka in sosedne ceste.

Iz italijanskega vojnega ujetništva ušla.

Ušla sta, kakor poroča »Corriere della Sera«, dva avstrijska vojna ujetnika, ki sta se nahajala v zaporu Bibbinene na Toskanskem. Ulomila sta strop celice in ušla skozi streho na cesto. Pobegnila sta avstrijski letalni častnik Štefan Voleman, ki je metal prvi bombe na Bari, in kadet Valter Moschitz.

× × ×

Italijanski prostozidarji in papež.

»Pol. Kor.« ima iz italijanske meje: Del laškega časopisja zelo zaničljivo kritikuje papeževo postno pismo kardinalu vikarju Pompilju. To priča, da gotovi italijanski krogi niso zmožni ceniti verskega značaja papeževe izjave, ampak jih njihov vojni fanatizem tudi ovira, da ne morejo doumeti plemenite misli, ki vodijo sv. očeta pri vseh njegovih izjavah glede te strašne vojne. To časopisje, kateremu z najhujšimi napadi prednjači »Secolo«, vnovič dolži sv. očeta strankarstva, toda pri svojem utemeljevanju odkrijejo prav naivno svojo jezo, ker se sv. oče ne postavi na stran entente. Eden očitkov je ta, da papež govori o splošnem miru, ne da bi pri tem ločil med obema vojnima skupinama. »Secolo« in njegovi pravijo, da bi bilo prav in dobro, da bi papež pri svojih nasvetih za konec velike borbe ločil med entento, ki »se bori za kulturo« in med »barbaričnima« osrednjima silama. Čisto dosledno je, da se to časopisje huduje radi papeževe želje, da naj vse sile v interesu miru priinesejo žrtve. Po njihovem naziranju je nepojmljivo, kako se mora v eni sapi govoriti o žrtvah osrednjih sil in Francije, Srbije in Belgije. Ker papež enako razpravlja o obeh vojnih skupinah, naj to vnovič dokaže, da je papež za »pax tedesca« (nemški mir), dočim je pravičen mir le mogoč, če se stre osrednji sili. Ti napadi so samo zato upoštevani vredni, ker z največjo jasnostjo odkrivajo, da papežu očitajo pristranost samo iz jeze, ker ni strankarski v korist entente, ampak brez ozira na eno ali drugo skupino stremi za pospeševanjem miru. »Secolo« je sedaj zlasti zato tako hud, ker je sv. oče tudi proti kardinalu Mercieru vztrajal na svojem skozinskozi nevtralnem stališču. Tega mu pa italijanski vojni huiskaci ne morejo odpustiti.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. marca. (K. u.) Wolff poroča: Veliki glavni stan: Splošno se ni položaj izpremenil. Manjši boj pri Wietje severovzhodno od Yperna se je končal tako, da smo vrgli Angleže.

Poročnik Immelmann je sestrelil neko angleško letalo vzhodno od Arrasa in zahodno od Bapaume. Letalci so mrtvi. — Poročnik Bölle je prisilil dve sovražni letali za francosko črto nad utrdbo Marre in Malincourt severovzhodno od Verduna, da sta padli. Drugo letalo je uničilo naše topništvo. Oba častnika sta premagala svoje deseto in enajsto sovražno letalo. Dalje se je moralo med bojem v zraku prisiljeno spuščati na tla neko angleško dvokrilno letalo zahodno od Combrais. Letalce smo ujeli.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 12. marca ob 3. uri pop. (K. u.) Precej ljuto obstreljevanje na levem bregu Moze pri Béthincourtu. Na desnem bregu Moze smo odbili izlaha slaboten nemški napad z ročnimi granatami pri gozdu Caré (Coti Poivre). Topniški dvoboj je bil zelo ljut vzhodno od utrdb Douaumont in pri utrdbi Vaux, kjer sovražnik od prevčerašnjega dne ni več poizkušal priti na planoto, ki leži višje kakor utrdba.

Na planoti Woivre so osvojili Nemci včeraj po topniški pripravi z napadom mali jarek pri cesti v Etain, severno od Eieja.

Ob 11. zvečer. Pehota podnevi severno od Verduna ni nastopila. Ljuto se je obstreljevalo z obeh strani na obeh bregovih Moze. Naše topništvo je streljalo na sovražne čete, ki so se zbirale v soteski na severni strani griča Pfeffer in na nemške baterije zahodno od Louvemonta. Porušili smo sovražne strelske jarke pri Ban de Sapt. Podporočnik Guyemer je sestrelil danes pri Semones neko nemško letalo, ki je padlo v plamenu blizu Thiescourta v naše črte. To je osmo letalo sestreljeno po podporočniku Guyemer; šest jih je padlo v naše, dve v sovražne črte. Nek drug letalec je tudi sestrelil sovražno letalo, ki je padlo v naše črte pri Dombaile v Argonih. Letalci obeh navedenih letal so mrtvi. Isti dan so imele razne skupine naših bojnih letal 18 bojev v zraku pri Etainu in so pogladi sovražnika v beg.

Angleško uradno poročilo.

London, 10. marca. Uradno: Včeraj je 31 letal uspešno napadlo sovražno železnico Billets—Carvin. Povzročila so znatno škodo. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana. V zračnem boju pri Tournai je naš letalec sestrelil sovražno letalo. Zadnja noč je sovražnik z bombami napadel dve naši vrtini v bližini utrdb Hohenzollern. Oba napada smo odbili.

Boji pri Verdunu.

Vojni poročevalci poročajo 13. t. m. iz velikega glavnega stana: Francozi so pustili svoje postojanke pri vasi Braquis že 25. februarja, popustili so tudi zelo hitro v bližnjem gozdu Hennemont vzdane obrambne in pomorske topove, dasi so bili še nabiti. Napredujoče nemške čete so zadele na odpor še drugi dan pri Ville en Woewre in pri Hennemontu, ki ležita že veliko bolj proti jugu. Ko so zasedli navedena kraja, bi bili udarili radi zmagovalci takoj na Manhenlles, oziroma na Fresnes. Manhenlles so napadli 28. februarja, napad bi se bil moral pričeti ob pol 3. popoldne, a vojakov niso mogli več držati in Manhenlles so vzeli že ob 3. popoldne. Težja naloga se je morala zmagati pri Fresnesu. Topovi so morali vse pripraviti, ker niso mogli prerezati niti žičnih ovir. Francoska glavna obrambna črta se je raztezala pred vasjo z zelo umetnimi ovirami. Nemško topništvo je obstreljevalo več dni, ker so hoteli varovati svoje ljudi. S severovzhodne strani se je izvedel nato napad v smeri Riaville-Fresnes. Napad so pričeli po izvedeni pripravi topništva in pionirjev. Brez strele je napredovala pehota, topovi so grmeli naprej; napad je uspel skozi nastale vrzeli. Po hudem a kratkem boju so vzeli Fresnes z navalom. Popoldne je bila že zasedena cela vas, ki jo je branila ena stotinja. Sedanji položaj: napadalci so gospodarji črte Marcheville—Champlon—Fresnes—Manhenlles in nekaterih višin na pobočju Moze, višine Combres.

Francozi se umaknejo pri Verdunu in pri Reimsu?

Rotterdam. Francoski generalni štab je sklenil, ker so izostala pričakovana ojačenja in z ozirom na ljutost nemških napadov, da prične splošno umikanje kot uvod nove strategične razvrstitve čet pri Verdunu in Reimsu. Listi pozdravljajo sklep, ker francosko ljudstvo ne bo več živelo v strahu, da bi Nemci obkolili Francoze in jim preprečili umikanje.

Najmogočnejši topniški dvoboj sedanje vojske.

Genf. »Nouveliste« izjava: Verdunska bitka je največji topniški dvoboj vojske.

V več francoskih odsekih je padlo v dveh urah 100.000 krogel. Gozdi so bili posekani do korenin, izginila je rečica Forges in je tvorila le še male kaluže. Krogle so odstrelile 27 metrov vrha višine 213.

Francozi izgubili pri Verdunu že nad 100.000 mož.

Amsterdam. Iz Londona: Po zanesljivih poročilih so izgubili Francozi pri Verdunu že nad 100.000 mož. Vrhovno poveljstvo je zapovedalo, naj kolikor mogoče omeje izgube. Angleška poročila trde, da so Francozi že skoraj popolnoma dogradili drugo obrambno črto. Neki angleški častnik generalnega štaba je pisal v London, da je izjavil Kitchener, ko je obiskal nedavno Francijo, naj se ne pričakuje mir to leto.

Francoski general nezadovoljen z odporom pri Forgesu.

Berlin, 14. marca. (K. u.) Wolff poroča: Naše čete so našle sledeče povelje:

2. armadna skupina Bazelaire. Generalni štab, III. urad. Št. 1601/3. Vojni stan 7. marca 1916. General de Bazelaire, poveljnik odseka levi breg Moze. Poveljnikom pododsekov na vzhodu in zahodu. Povelje. Pri Forgesu se ni izvajal odpor tako, kakor se je moralo pričakovati. Dokler se to bolje ne pojasni, moram soditi, da poveljnik tega odseka ni storil svoje dolžnosti. Postavi se zato pred vojno sodišče. Odpor se mora izvajati do skrajnosti. V tem trenutku nas mora prešinjati edini sklep, da ali zmagovito zadržimo sovražnika ali pa, da umrjemo. S topovi in s strojnimi se bo streljalo na vsako četo, ki bi se umikala. Podpisal de Bazelaire, 52. brigada 8. marca 1916.

Belfort ogrožen.

Lužano. »Secolo« brzojavljajo iz Pariza: Ogrožena je tudi usoda Belforta.

Francozi so izpraznili tudi Bar le Duc.

Budimpešta. »Az Est« poroča iz Genfa: Verdunski župan in zadnji meščani so zapustili Verdun in došli v Pariz. Izpraznili so tudi Bar le Duc.

Obstreljevanje mesta Saint Die.

Genf. Lyonski »Nouveliste« poroča, da obstreljuje nemško topništvo od 26. m. m. Saint Die. Škoda je velika. V mesto je padlo 256 krogel.

48letne Francoze

pozovejo pod orožje najbrže začetkom meseca aprila.

Gallienijeva bolezen.

Lužano. Dopisnik »Secola« brzojavljajo iz Pariza 12. t. m.: Vojni minister Gallieni se ni predstavil vojni komisiji senata iz zdravstvenih ozir. Bolezen ni nevarna, a potrebna je le takojšnja pomoč. Če bi moral Gallieni na dopust, bi ga nameščal maroški guverner Lyautey. V slučaju, da Gallieni odstopi, prideta v poštveh kot njegova naslednika Lyautey in Barthou.

Berlin. »Berliner Zeitung a. M.« poroča iz Pariza, da dá z ozirom na sedanjo krizo veliko misliti poročilo posl. Pate o postavi glede na starostno mejo polkovnikov in generalov. Posl. Pate je zahteval, da mora prevzeti poveljujoči šef odgovornost za svoja dejanja. Vojskovodja, ki izgubi bitko, če mu tudi niso manjkali potrebni pripomočki, se mora brezobzirno kaznovati. Kontrola, kritiki in kazni se vojskovanje ne sme odtegniti.

Zakaj je obolel francoski vojni minister.

Genf. Iz Pariza s poročila: O Gallienijevem odstopu se več ne govori. Gallieni ne sprejema posetov, češ da je bolan. Zasebno se poroča, da se je pritoževal Gallieni že večkrat radi zelo ljutih in nepravilnih napadov predsednika armadnega odseka senata Clemenceaua, ki kot tak izve prvi vse vojaške skrivnosti. Poročila izrablja za to, da napada v svojem listu Gallienija, posebno pa Poincaréja. V zbornici in v senatu je tudi vedno močnejša skupina Clemenceau, ki pripravlja padec vlade.

Odstop francoskega vojnega ministra odklonjen.

Genf. Poincaré je odklonil prošnjo vojnega ministra Gallienija za odstop, ker se je bal, da bi moralo odstopiti celo ministrstvo.

Posveti v Franciji.

Lužano. V glavnem stanu se je zbrala pariška vojaška konferenca. V Rimu so nezadovoljni, ker so pritegnili na posvete generala Porro, češ da glede na sedanji položaj to ne zadošča. »Secolo« sodi, da ni izključeno, da skliče Briand tudi politično konferenco v Pariz, ki se je udeleži tudi Sonnino.

Dve veliki letalni nesreči v Franciji.

Bern, 14. marca. (K. u.) »Temps« poroča: Dve težki letalni nesreči sta se pripetili 12. t. m. Na letališču Ermenouville je padlo neko dvokrilno letalo. Letalca sta mrtva. Pri Etampes je padlo neko drugo vojaško letalo, častnik je mrtev.

Iz angleške poslaniške zbornice.

London, 14. marca. (K. u.) Pri poročajski razpravi v poslaniški zbornici 9. t. m. je izjavil Robertson (liberalec) z ozirom na finančno politične posvete v Parizu, da ga skrbita govora trgovinskega in zakladnega ministra zato, ker se boji, da se ne prenegle glede na angleški finančni sistem. Grajal je tudi načrt, po katerem naj se bojkotira nemška trgovina po končani vojska. Hold (liberalec) je naglašal, trajen mir se mora zgraditi na takem temelju, da odpuste Nemčiji njene zločine, ko popravi svoje zločine. Z mirom mora dobiti Nemčija častno mesto med narodi. Ministrski predsednik Asquith je odgovoril, da ne store zastopniki angleške vlade v Parizu ničesar, kar bi vezalo prostost vlade ali poslaniške zbornice. Vlada ne misli storiti več, kakor da se razgovore o nazorih na posvetu.

Žrtve Anglije v vojski.

Haag. Asquith je poročal v poslaniški zbornici, da je izgubilo dozdej življenje na Angleškem po obstreljevanju 49 mož, 38 žena in 36 otrok, po zračnih napadih 39 žena in 36 otrok, 2715 zasebnikov pa na potopljenih trgovskih ladjah.

Nevaren položaj v južnem Walesu.

London, 13. marca. (Kor. ur.) »Daily News« poročajo: V južnowalskih premogokopih je postal položaj kritičen radi neorganiziranih rudarjev.

Lord Curzon operiran.

London. (K. u.) Tajnega variha pečata barona Curzon so operirali, ker si je zlomil roko.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. marca. (Kor. ur.) Uradno se razglša:

Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. marca. K. u.) Wolff obvešča: Veliki glavni stan:

Nič novega.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 12. marca. (K. u.) Sovražnik je obstreljeval naše jarke z minami težkega kalibra. V Galiciji so napadli naši poizvedovalci ob Dnjestru vas Latač (6 km južnovzhodno od iljiva Stripe) in so vdrl v kljub ljutemu sovražnemu ognju v sovražne jarke.

Dve naši torpedovki, ki sta poizvedovali 9. marca ob obali pri Varni, so napadli sovražni podvodni čolni. Potopljena je torpedovka »Poročnik Puščin«. Druga torpedovka je rešila del njegove posadke.

GENERAL PAU V RENI.

Bukarešt, 14. marca. Iz Galaca se poroča: General Pau, kateremu je poverjeno vodstvo bodoče ruske ofenzive v Besarabiji, je došel v Reni.

BESARABIJA ZASNEŽENA.

RUSIJO STANE VOJSKA VSAKO SEKUNDO DVA TISOČ RUBLJEV.

Stockholm. Ruski socialist Skobolov je izjavil v dumi: Na denarju so izgubile vojskujoče se države šestkrat toliko, kolikor imajo dohodkov vse vojskujoče se države v mirnih časih; če se tudi ne ozira na škodo, ki se bo čutila desetletja po vojski. Stala je vojska dozdej sto tisoč milijonov rubljev, kar znese vsako sekundo 2000 rubljev.

NOVO RUSKO VOJNO POSOJILLO.

Bukarešt. »Ruska boj. agentura« poroča iz Petrograda: 15. t. m. se prične podpisovati novo rusko vojno posojilo na dve milijardi rubljev. Banke so prevzele 1200 milijonov, 800 milijonov naj bi podpisalo prebivalstvo.

ADMIRAL MAULER USMRČEN?

Lužano. »Agenzia Stefani« poroča: Poroča se, da se pomiloščenje admirala Maulerja ni izvedlo. Admirala so namreč usmrtili še prej, predno je posredoval sv. oče, a so to prikrili.

Avstrijski poslanik zapusti Portugalsko.

Dunaj, 14. marca. (K. u.) Ker je nastopilo vojno stanje med nemško državo in Portugalsko, se je naročilo c. in kr. poslaniku v Lizboni, naj zahteva od republike Portugalske svoje potne listine in naj zapusti z osobjem poslaništva deželo. Tukajšnjemu portugalskemu poslovođu se dostavijo istočasno potni listi.

Portugalska armada.

Genf. V Parizu upajo, da odpošlje Portugalska do 100.000 mož na bojišče. »Nouveliste« tozadevno poroča, da zahtevajo Angleži ta ojačenja za lastno bojno črto na Flanderskem.

Na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. marca. (Kor. ur.) Uradno se razglša:

Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. marca. (K. u.) Wolff obvešča: Veliki glavni stan:

Nič novega.

Vrhovno vojno vodstvo.

Italijani zapuščajo Valono.

Genf. Pariškim poročevalcem italijanskih listov noče general Porro ničesar izjaviti o dalekosežnosti umikanja italijanskih čet iz Albanije. Poveljstvo v Valoni se je izpremenilo na Porrov predlog.

V Solun sporazum ne pošilja več čet.

Atene. Nekaj tednov ne pošilja sporazum več čet v Solun.

Pasič potuje.

Lužano. »Secolo« piše, da spremljata Pasiča ob njegovem potovanju v Rim in v Pariz državni podtajnik zunanega urada Jovanović in general Rastčić. Gre za to, da se najame posojilo, ker so popolnoma izčrpali srbski državni zaklad. Obiskati nameravajo vsa glavna mesta entente. Da uspe, hvali srbsko armado na Krfu, ki šteje baje še 170.000 mož. V Italiji že ne opravi dosti, ker se je končalo klavno tretje italijansko vojno posojilo in morajo pač drugod potrkati za denar.

Srbska armada.

»Frankfurter Ztg.« poroča iz Aten: Prevoz srbskih čet s Krfa v Solun je v teku. Srbe bodo uporabili pri gorski artiljeriji. Ententa upa, da bo reorganizacija srbske armade do srede aprila gotova.

Kralj Ferdinand se vrnil v Sofijo.

Sofija. Kralj Ferdinand se je vrnil 11. marca s posebnim vlakom v Sofijo. Sprejel je takoj ministrskega predsednika Radoslavova in načelnika kraljevske pisarne Dobroviča.

Grška odklanja ententine zahteve.

Budimpešta, 13. marca. »Vilag« poroča iz Aten: Ministrski predsednik Skuludis je predložil ministr. svetu skupno ententino noto z njenimi najnovejšimi zahtevami. Po kratkem posvetovanju so vse zahteve odklonili in Skuludis je ententinim poslanikom dal takle odgovor: 1. Grška ni za to, da bi macedonsko železnico upravljalo izključno ententino vojno vodstvo; 2. grški vojni upravi se ne zdi umestno grških čet v Florini in Kavali zamenjati z drugimi četami; če bi ententa morebiti skušala oba izhoda h korintskemu kanalu zasesti, bi bila grška vlada prisiljena do takih protiodredb, ki bi razmerje med Grško in entento znatno motile. Ravno tako bi Grška smatrala za neprijeteljsko postopanje, če bi ententa pri Korintu poskušala postaviti brezžične brzojavne postaje. Poluradni »Embros« poroča, da so grški poveljniki dobili ukaz, da take poizkuse na vsako nadaljno zasedenje grških otokov odločno zavrnejo. Za izvršitev teh povelj so poveljniki osebno odgovorni.

Novo nasilstvo sporazuma proti Grški.

London, 13. marca. (K. u.) Reuters »Morningpost« poroča iz Aten: Velesile sporazuma so prepovedale Grški Dodekanesos preskrbovati z živežem, češ, da to stori v bodoče Italija.

Osrednje sile in Grška.

»Neue Züricher Ztg.« poroča 12. t. m.: Francoski listi javljajo, da sta avstrijski in nemški poslanik v Atenah Skuludisu izjavila, da se osrednji sili ne bosta upirali, če Grška zasede južno Albanijo in celo Valono, kajti rimska pogodba ne obstoji več, odkar so Italijani in Srbi kršili albansko nevtralnost. Poslanika sta Skuludisu tudi dala pojasnila o dogovorih med Nemčijo, Avstrijo in Bolgarijo. Osrednji sili priznata Bolgariji macedonsko ozemlje od Pirota, Niša do Vranje, Prištino, Prizren, Dibro, Ohrida in Bitolj z ozemljem pri Dževdliji in Dojranu. Glede zadnjih dveh krajev ni nobene ovire, da jih Bolgarija odstopi Grški. Napad na Solun bo splošen, ker je uspeh gotov; izvrši se s turško in bolgarsko premočjo. Kakor hitro bo Solun zavzet, se Turki in Bolgari umaknejo in do sklepa miru ostanejo v njem avstrijske in nemške čete. Avstrijski poslanik je tudi izjavil, da Avstrija prav nič ne misli na Solun, ker se je temu za večno odpovedala.

Grška in Rumunija.

Zaroka.

Bukarešt, 13. marca. »Echo de Balcan« poroča iz Aten, da se v prav kratkem času nek grški princ poroči z neko rumunsko princezino.

Bolgari in Rim.

(Iz slovansko-katoliških krogov.)

V Sofiji se v kratkem blagoslovi prekrasna nova katedrala. Prvotna namera je bila, da se posveti glavnemu svetniku pravoslavne cerkve, Aleksandru Nevskemu. Tek političnih dogodkov je pa končno drugače naključil; v Sofiji so se odločili, da dajo cerkev v varstvo obema slovanskima apostoloma Cirilu in Metodu. Ciril in Metod sta kakor znano oznanjala sv. evangelij zapadnim Slovanom ter posebno tudi spreobrnila h krščanstvu najizobraženejši slovanski narod — Čehe. Pred malo leti sta bila v Rimu kanonizirana ter se častita tako v pravoslavni kakor tudi v katoliški cerkvi kot svetnika. Sklep pristojnih krogov v bolgarski prestolnici bo v celokupnem pravoslavnem svetu vzbudil velikanstvo pozornost. Kajti vsako zapostavljanje sv. Aleksandra Nevskega je zločin razžaljenja Veličanstva proti nadoblasti posebno ruske cerkve. Povsod bodo čutili ostro politično ost, posebno pa v Petrogradu samem, kjer so bil vajeni smatrati duhovne kompetence kot nezavzete prsbrane carskega vpliva na celem balkanskem polotoku. Sicer se pa zdi, da gre pri tej pozornosti vzbujajoči odločbi merodajnih cerkvenih in vladnih krogov za veliko več nego za golo demonstracijo.

Z zelo dobro poučene strani se nam namreč zagotavlja, da se v Sofiji resno pečajo z mislijo, da se znova resno vzame v pretres vprašanje o zblizanju z Rimom. Že pogajanja, ki so se vršila pod pontifikatom Leona XIII., so pokazala, da zblizanju in sporazumu ne stoji na potu nikake neprimagljive ovire. Petnajstere samostojne cerkve narodnega pravoslavja drži skupaj, kakor znano, skupna dogma, istovetno cerkveno pravo, istovetno bogoslužje in — tako se pač more reči — osebno nasprotstvo proti papeževi cerkvi. Glavne točke, v katerih se razločuje dogma razkolnikov od katoliške cerkve, so te-le: Pravoslavni predbacivajo katoliški cerkvi, da uči, da izhaja Sv. Duh »od Očeta in Sina«, namesto samo od Boga Očeta, in da je v to svrhu stari nicejsko-carigradski credo potvorila z vrinjenim »Filioque«. Obračajo se proti temu, da uporablja katoliška cerkev nekvašen kruh za Eucharistijo. Pravoslavni ne poznajo ločenih vic, krst izvršujejo s potapljanjem. Končno — in to je stvarno pač najvažnejše — dolže pravoslavni rimsko cerkev, da je postavila nove dogme, namreč brezmadežno Spočetje, kakor tudi nauke o primatu in nezmotljivosti papeža. Pogajanja, ki so se vodila pod Leonom XIII., so precej daleč uspela, in ko so se morala kljub temu brez rezultata pretrgati, so pogajalci vzeli s seboj domov prepričanje, da se smatra na strani pravoslavni pravzaprav le dogma o primatu in nezmotljivosti papeža za resno oviro sporazuma. Sedaj se more pač po pravici pričakovati, da bo velika, čisto nove razmere ustvarjajoča in nova obzorja odpirajoča izprememba, ki se je izvršila v Bolgariji, z nekoliko dobre volje brez težave našla pot, ki bo spravila domače cerkvene nazore tudi čez ta, pač le domišljani kamen izpodtike!

Rumunija se pripravlja.

Bukarešta, 13. marca. Policijski prefekt razglašja, da se 14. t. m. začne rekvizicija bakra in medenine. Poštno ravnateljstvo je omejilo in poostrišlo določbe o zasebnih brzojavkah.

Baseler Nachrichten poročajo, da so vsi rumunski rezervni častniki v Švici dobili brzojavni poziv za vojaško službo.

Filipescu v Rusiji.

Berlin, 14. marca. Filipescuja so sprejeli Sazonov, Polivanov in veliki knez Ciril. V rumunski koloniji je Sazonov rekel pri banketu, da Rusija upa, da bo Rumunija tudi sedaj znala iti po pravi poti. Upa, da je rumunsko ljudstvo dovolj razumno, da se ne bo dalo ujeti od germanskih vab. Filipescu je odgovoril, da je večina rumunskega ljudstva za stvar zaveznikov, vendar pa ne prezre, da sovražnik dela znatne napore in razvija ogromno moč. Navzlic temu pa je ljudstvo prepričano, da bo končna zmaga na strani entente. Vlada je sicer zamudila več ugodnih prilik, vendar še upa, da še ni vse zamujeno.

Proti Rusiji.

Budimpešta, 14. marca. »Pester Lloyd« poroča iz Bukarešte, da je voditelj konservativcev Marghiloman v Ploestiju rekel na shodu, da se vlada da uplivati od nevarnih struj. Brambne odredbe niso narejene na vse strani, ampak samo v eni smeri. Marghiloman obsoja to politiko in pravi, da bi se za ogrske Rumune dalo doseči znatnih olajšav, če Rumunija svoj pogled obrne proti vzhodu. Bivši minister Arion je rekel: Če bi se konservativna stranka ne bila uprla gonji unionističnih federalistov, bi Rumunijo že doletela

usoda Belgije in Srbije. Hočemo, da se Rumunija okrepi z izlivi Donave. To se da doseči le z bojem. Dolgo ne smemo več cincati, kajti sicer znamo zamuditi veliki trenotek, ki se ne vrne več.

Nemčija in Rumunija.

Bukarešta, 14. marca. (K. u.) Nemški poslanik baron pl. Bussche je odpotoval danes v Berlin.

Turčija v vojski.

Težaven položaj Angležev v Iraku.

Carigrad, 14. marca. »Tasfir-i-Efkikar« poudarja, da je zadnja zmaga turških čet nad Angleži pri Fellahie ob iraški fronti položaj angleške garnizije v Kut-el-Amari pod generalom Townshendom še bolj poslabšala. General bo prisiljen končno kapitulirati, kar bi bil velik turški uspeh v Iraku.

V Perziji zopet nova vlada.

Carigrad, 13. marca. Zanesljive vesti poročajo, da je na mesto rusofilne vlade stopilo novo ministrstvo, v katerem so pristali osrednjih sil in entente. Novi kabinet je za nevtralnost.

Boji v Afriki.

London, 14. marca. (Kor. ur.) Reuter: Brzojavka generala Smuts z 12. marca izvaža: Podjetje, pričeto 3. marca zjutraj proti pripravljeni nemški postojanki pri gori Titvo, vzhodno od Tavete, je dovedlo do trdovratnega boja, ki je trajal do polnoči. Med bojem so se vzeli nekolikokrat deli postojank, a sovražnik si jih je zopet priboril. Končno se je izvedel pred polnočjo naskok z bajoneti. Na obeh straneh se je zavarovalo, kar se je upalo držati, dokler ne pridejo ojačenja. Drugo jutro smo videli, da se umikajo Nemci in čete domačinov proti jugozahodu. Neka brigada na konjih je očistila medtem predgorovje, severovzhodno od Kilimandžaro sovražnih čet, katere je odrezal nedavno hiter angleški napad. Umikanje proti zahodu se namerava zavreči. Istočasno se pojavi iz Lingida angleški oddelek za hrbtom nemške glavne postojanke. Sovražnik se umika zato v južni smeri proti železniški progi Uzambara. Zasedovanje se nadaljuje.

Amerika in Evropa.

Amerika in oborožene trgovske ladje.

Resolucija za svarilo umaknjena.

New York, 13. marca. (Kor. urad.) V senatu je senator Mac Cumber umaknil svojo resolucijo, da naj se Amerikance svari pred vožnjo na oboroženih trgovskih ladjah, češ da so Amerikanci zadosti posvarjeni in bi njegova resolucija znala ovirati diplomatska pogajanja. Če bi razmere zahtevale, bo zopet predlagal svojo resolucijo, pa vendar upa, da se bo nasprotja dalo prijateljsko poravnati.

Najeti Amerikanci na angleških ladjah.

Berlin, 14. marca. »Deutsche Tageszeitung« poroča iz Rotterdamu: Ameriški listi javljajo, da je angleška vlada najela brezposelne ameriške državljane, da redno vozijo na angleških ladjah med New Yorkom in angleško obalo. Za precej visoko plačo naj ti »nevtralci« služijo za »ščit« proti nemškim podmorskim čolnom.

Ameriške trgovske ladje tudi oborožene. Kodanj, 13. marca. Listi prinašajo vest, da je v poročilu ameriškega mornariškega odseka predlog, da se trgovske ladje oborožijo. Tako Wilson ni mogel drugače kakor potrditi pravico trgovskih ladij, da imajo topove za brambo.

Do vojne ne pride.

Kodanj, 13. marca. »Extrablade« prinaša izjavo posebnega poročevalca »Associated Press«, ki pravi, da ne pride do vojne med Ameriko in Nemčijo. Amerikansko javno mnenje je proti vojski. Čeprav Amerika dela ogromne zasluge pri strelivu, vendar bi ji bila ljubša trgovina z mirnim blagom.

Razne novice.

Nevtralnost švice.

Berna, 13. marca. (Kor. ur.) Narodni svet je nadaljeval razpravo o nevtralnosti politiki zveznega sveta in o razmerah med civilno in vojaško silo. Sigg iz Curiha (socialni demokrat) je utemejeval predlog socialnodemokratske stranke glede na nazore curiških višjih častnikov o nevtralnosti, ki naj se odklonijo in grajo. Med razpravo je naglašal, inozemstvo mora vedeti, da se izraža švicarsko ljudsko zastopstvo odločno za načela nevtralnosti in da odločno graja dogodke v generalnem štabu. Govornik je svetoval končno zveznemu svetu, naj prične zvezni svet posredovati za mir, vsi narodi mu bodo hvaležni.

Avstralci proti Nemcem in Avstrijcem.

Haag, Avstralska vlada je odvzela volilno pravico vsem rojenim Nemcem v Avstraliji. V Sindeyu so zaprli več sto Nemcev in Avstrijcev.

Nizozemska in Avstrija.

Haag, 14. marca. (K. u.) Avstrijski poslanik baron pl. Giskra se je vrnil z Dunaja.

Japoncem diše nizozemske naselbine.

Bivši japonski minister Yusaboro Takekoši je izdal spis, v katerem se zavzema, naj Japonska prikrito zasede nizozemska otoka Javo in Sumatro, ker če utrdi cesto Sunda, ne more nobeno tuje brodoge izsiliti prehoda v vzhodno Azijo.

Kako lažejo naši sovražniki.

Na bojiščih naši sovražniki ne morejo ničesar opraviti, zato si pomagajo z lažmi, ki so naravnost gorostasne. Naj sledi par zgledov iz prvega meseca svetovne vojske:

Pariz, 2. avgusta 1914. Angleško brodoge se je v noči od 1. na 2. avgusta polastilo Helgolanda in od tam z zažigalnimi granatami povzročilo v Hamburgu požar, ki je uničil mesto.

»New - York Herald« 6. avgusta 1914. V Berlinu, Lipskem, Hamburgu, Frankfurtu in Monakovu je izbruhnila revolucija, na tisoče ljudi je postreljenih.

Pariz, 18. avgusta 1914. Iz Bruslja se potrjuje, da težko ranjeni nemški prestolonaslednik je v Aachenu podlegel ranam.

»Hava«, 28. avgusta 1914. Ruske armade stoje par kilometrov pred Berlinom.

Pariz, 8. septembra 1914. Cesarja Franca Jožefa je zadel mrtvoud in umira. Bordeaux, 26. septembra 1914. Vojno ministrstvo uradno potrjuje smrt nemškega cesarja, ker se mu je vdrla kri.

Potresna katastrofa v hrvaškem Primorju.

Ze včeraj smo poročali o hudem potresu v hrvaškem Primorju dne 12. marca. Potres v cirkveniškem okraju je bil pa mnogo hujši kot so poročale prve vesti. Iz občine Gričane Belgrad danes poročajo: V naši občini je potres porušil 119 hiš, 120 pa deloma porušil deloma poškodoval. 500 oseb je brez strehe.

Bribir: V tem okraju je porušeni 12 hiš, okoli 900 jih je pa poškodovanih. Človeških žrtev ni.

Brinje: Cerkev, poslopje okrajnega glavarstva in občine in cerkev sv. Trojice so poškodovani.

Senj: Prvem hudemu potresnemu sunku je sledilo mnogo manjših udarcev. Prvi najhujši udarec je trajal nad deset sekund. Zadnji sunek je bil vertikalni. Med prebivalstvom je nastala splošna zmešnjava. Vse je letelo na ulice. Človeških žrtev ni. Mnoge hiše so poškodovane, posebno bolnica, semenišče, konvikti. Zemlja je na nekaterih krajih razpokala.

Iz Istre se nam o potresu poroča iz Zrenja: Ljudi je zazibalo v posteljah. Škode ni.

S Kranjskega smo dobili še naslednje poročilo: V Šturijah so se ljudje preplašeni zbudili iz spanja. — V Adlešičih: Šklepetala so močno vsa okna in vrata. Tako hudega potresa pri nas še ne pomnimo. Prišel je menda od morja sem. — V Ajdovščini: Dne 12. marca zjutraj ob 4. uri in 25 minut je bilo čuti močan valovit potres v smeri od jugozahoda proti severovzhodu. Sledili so mu v kratkih presledkih trije manjši tresljaji. Razen strahu ni bilo škode. — Zalog, 12. marca 1916.: Danes zjutraj ob 4. uri 20 minut smo čutili pri nas dva krepka potresna sunka v presledku 10 sekund. Prvi sunek je spremljal votlo bobnenje, drugi močnejši pa vodoravno valovanje še precej časa potem. Smer valovanja je bila od juga proti severu. Na cerkvenem stolpu je odtrgalo nekaj strešnih škrlitnih plošč, ki so z ropotom padale na cerkveno streho. Hujšega ni bilo, kot da so bili ljudje v jutranjem spanju dokaj preplašeni. — Gozd nad Kamnikom: V župnišču je v gorenjih sobah odluščilo precej beleže. — Mokronog. Dvakrat se je močno zazibalo, tlčki v gajbi so preplajšeni popadali na tla, stenska ura je brnela. — Vinodol pri Nemški Loki: Ljudje so se zbudili iz spanja. Okna so šklepetala. — Škofja Loka: Potres je trajal kakih 20 sekund in je spominjal na leto 1895. — Poročila s Kranjskega, ki nam bodo še došla, se bodo skoro gotovo vsa slično glasila, zato danes kajtučujemo poročila s Kranjskega o tem potresu.

Dnevne novice.

Prebiranje črnovojniškega letnika 1898. C. kr. korespondenčni urad javlja: Vsled s cesarsko odredbo, oziroma za Tirolsko in Predarlško s cesarskim patentom z dne 1. maja 1915 razširjene črnovoj-

niške dolžnosti je rojstni letnik 1898 podvržen s 1. januarjem 1916 črnovojniški dolžnosti. Kakor je poizvedel c. kr. korespondenčni urad, se vpokliče v kratkem ta letnik na prebiranje. Poziv se objavi na Ogrskem že jutri, v Avstriji pa čez nekaj dni. Prebiranja izvedejo v obeh državah monarhije v času med 14. aprilom in 3. majnikom. Tistim, ki so rojeni leta 1898, se sme priznati pogojno ugodnost enoletne prezenčne službe, če dokažejo, da se nahajajo v šolskem letu 1915/16 v 5. razredu kake javne ali s pravico javnosti opremljene gimnazije (realne gimnazije), kake take realke ali v I. letniku kakega učnega zavoda, ki mu je podeljena pravica enoletnega prostovoljstva, da smejo med službovanjem z orožjem nositi za enoletne prostovoljce določen trak na rokavu. Za častnike se ne izurijo, marveč če so splošno sposobni, se izšolajo le v 12tedenski skupni izobrazbi za podčastnike. V ostalem so pa te osebe popolnoma enakopravne s črnovojniki, ki imajo pravico do znaka enoletnih prostovoljcev. Prostovoljen vstop v skupno vojsko ali v deželno brambo je dovoljen tem brambnim obvezancem le proti triletni prezenčni in sedemletni rezervni službeni dobi. V tem slučaju ugasne pravica nositi enoletni prostovoljski znak na rokavu. Dalje se dopuste leta 1898, rojeni brambni obvezanci, ki so spoznani pri prebiranju tudi sposobni za črnovojniško službo z orožjem, v kolikor obiskujejo v šolskem letu 1915/16 kak letnik in brambni postavi označenih učnih zavodov kot javni učenci k dopolnilni izkušnji predčasno, ne da bi bil merodajen uspeh študij. Prošnje za dopust k dopolnilni izkušnji se morajo vložiti pri tistem vojaškem poveljstvu, v katerega okrožju prosilec stalno stanuje.

+ Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila stotnik 41. pp. Adolf Fiala in pred sovražnikom padli poročnik 2. drag. p. Beno Šusteršič. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje so dobili: stotnik 1. polj. top. p. Ivan Logar, stotnik 14. polj. top. p. Maks Šarabon, stotnik 16. polj. havb. p. Karel Prossinagg in nadporočnik 9. pp. Josip Peteln. — Najvišje pohvalno priznanje so dobili: major 97. pp. Vitold Filmowski, stotnik 1. lov. bat. Avgust Jeršinič, nadporočnik 7. polj. top. p. Volfgang Plentl in stotnik Viktor Breznik, pri evid uradu generalnega štaba. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje je dobil rač. podčastnik 4. črnovoj. okraj. poveljstva Adolf Ribnikar, pri zasilni bolnici št. 1 v Celovcu. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje sta dobila tit. četovodja 87. pp. Miroslav Anderl in tit. četovodja 16. san. oddelka Anton Aman. — Nemško vojno zaslužno svetlinjo je dobil narednik 87. pp. Martin Horvat.

+ Kako delajo drugod. Tržaška »Edinost« poroča: Pod predsedstvom namestnika barona dr. Fries-Skeneja se je vršila včeraj prva seja delovnega odbora za varstvo mladine in oskrbo otrok. Namestnik je otvoril sejo z daljšim nagovorom, v katerem je razvijal program obsega organizacijo denarnih zbirk, preskrbo natančne evidence otrok, ki so potrebni javnega varstva, ustanovitev oddelka za varstvo mladine in asila pri tržaški policiji za otroke brez varstva, ki se potepajo po ulicah, inicijativo za ustanovitev mladinskega oddelka in za koncentracijo mladinskih kazenskih slučajev pri enem okrajnem sodišču v Trstu, izpolnitve poklicnega varuštva in zavetišč za obadva spola šoloobveznih otrok (večerni domi) in naposled uvedbo tečajev mladinskih strežnikov in strežnic. Posebno nujna skrb je skrb za sirote padlih vojakov. Tu se predvsem lahko izpopolnjuje udeležiti žena, da se oskrba vojnih sirot kolikor mogoče individualizira. Takemu damskemu komiteju bi torej zlasti pripadala naloga, da bi se po osebnem stiku s svojci vojnih sirot postopalo v tem oziru tako, kakor bi odgovarjalo vsakemu posameznemu slučaju. Namestnik je končno naznanil, da se bo na polju varstva otrok izdala cela vrsta naredb. Izvajanjem gospoda namestnika je sledila živahna debata, v katero so posegali večina odbornikov in škof msgr. dr. Karlin. Vladni komisar za mesto Trst, dvorni svetnik pl. Krekich-Strassoldo, je sporočil, da dela občina tržaška na centralizacijo celokupne ubožniške oskrbe, ter je zagotovil izdatno sodelovanje občine pri vseh akcijah na polju varstva mladine in oskrbe otrok. Deželni sanitetni referent dr. pl. Celebrini je opozarjal na važnost oskrbe dojenčev ter je predlagal, da se sestavi pododbor za študij tega nujnega vprašanja. — Odbor je sklenil, da se sestaja vsak teden. Prihodnja seja se bo bavila z referati o ustanovitvi oddelka za varstvo mladine pri tržaški policiji, ki prične že v najbližjem času posloovati, o varstvu dojenčev in o preskrbi sirot padlih vojakov, kakor tudi o vprašanju, kako do-

bili potrebna denarna sredstva. — Za vodstvo poslov osrednjega odbora za varstvo mladine in oskrbo otrok se po nalogu g. namestnika ustanovi pri namestništvu poseben urad.

+ Bolgarska princa Boris in Ciril sta odpotovala 13. marca iz Monakova na Dunaj.

— Umrl je včeraj v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu č. g. Ivan Pelc, župnik v pokoji. Rojen je bil dne 3. maja 1866 v Ribnici, v mašnika posvečen dne 21. julija 1889. Služboval je kot kaplan v št. Rupertu, v Šmartnem pri Litiji, na Vinici, v Semiču, Hrenovicah, na Ubelskem (kot ekspozit), v Kočevski Reki, na Zdihovem (kot ekspozit) in slednjič kot župnik v Hinjah. Pogreb bo v četrtek ob 3. uri popoldne v Kandiji. Priporoča se v memento, posebno duhovnim sobratom.

— Uboge Slovenske gorice. Iz Slovenskih goric poročajo: Zadnje deževje je napravilo v naših krajih veliko škodo. Ne samo, da je vse zaostalo, so še nastali vsled prevelike mokrote plazovi. Cele parcele vinogradov, sadonosnikov, njiv in gozdov je zdrknilo v nižine. Ceste so v takem stanju, da ni mogoče voziti. Hudo bo letošnje delo na polju. In ves gnoj je še za izvažati. Slaba prede.

— Hrvaško in mažarsko. Iz Budimpešte poročajo: Hrvaška umetnika Tkalcich in Gruss sta pod pokroviteljstvom bivšega ministrskega predsednika grofa Khuen-Hedervarya priredila v glasbeni akademiji koncert. Velika dvorana je bila vsa razprodana. Navzoči so bili tudi vsi mažarski umetniki in virtuozji. Banu Skerlecu in pokrovitelju je priredilo občinstvo velike ovacije. Umetnika sta dobila šest lovorovih vencev in sta morala izvesti še mnogo točk izven sporeda. Po koncertu je bilo breskoničnih ovacij hrvaškima umetnikoma.

+ Ustavljen češki list. »Narodni Listy« poročajo: Policija je ustavila 6. t. m. list »Kostnice Hisky« zaradi listov nedopustne pisave.

Razpuščeno društvo v Dalmaciji. Te dni je bil v Starem gradu v Dalmaciji razpuščen »Hrvatski Sokol«.

Umrl je v Zagrebu vsled ran, dobljenih na bojišču, vojak 7. lovskega bataljona, Dragotin Hrovat.

Primorske novice.

Barzini o soški fronti. Luigi Barzini piše v »Corriere della Sera«: Včeraj se je pričel močan topniški ogenj na celi soški fronti. Mogoče je to reakcija na bitko pri Verdunu, Avstrijci bi bili tako prisiljeni svoje težke topništvo odposlati od Verduna. Nihče se ne more spominjati na tako strašno zimo v alpah, kakor je letošnja. Od dne 22. februarja neprestano sneži. Celi bataljoni so zasuti pod snegom. V zadnjih dneh se je udrl 20 velikih plazov.

Spolna kuga. Tudi po Krasu se širi spolna kuga. Ta grda bolezen se je pojavila že v raznih občinah. — Ker se ta kuga širi tudi po drugih deželah naše države, je naša vlada ukrenila stroge odredbe, da bi bolezen zaprečila, ali vsaj omejila. Razna c. kr. namestništva so že sklicala strokovnjake na konference, da so ukrepali napram tej bolezni. — Na c. kr. namestništvu v Trstu so zborovali strokovnjaki pod predsedništvom nj. ekscelence c. kr. namestnika Fries-Skene. Po dolgem posvetovanju so sklenili: 1. Mestna občina naj pomnoži zavetišča za spolno obolele. 2. Policija naj v bodoče obrača največjo pozornost omejitvi skrivne prostitucije. 3. Naj se ustanove specialistični ambulatoriji za te bolezni. 4. Naj se potom časopisja in z drugimi publikacijami občinstvo opozarja na kužno nevarnost in kako se jej more izogibati.

Vpoklic županov in podžupanov na Goriškem. Pri pregledovanju 17. t. m. v Ljubljani za vojaško službovanje kot sposobne spoznani bodo morali še isti dan odrediti pod orožje.

Ljubljanske novice.

Ij Gospodične pevke, danes ob 8. uri zvečer prihitite polnoštevilno k pevski vaji ženskega zbora »Ljubljana«, Jurčičev trg št. 3, III. nadstr.

Ij Klasifikacija konj za mesto Ljubljano. Dne 18. in 19. marca t. l. se vrši na trgu Taboru klasifikacija konj za mesto Ljubljano. Dne 18. marca se vrši klasifikacija konj za I., II., III., V. in VI. okraj, dne 19. marca pa za IV. okraj in Spodnjo Šiško. Kdor ne pripelje konj h klasifikaciji se kaznuje z globo do 200 K. Lastnike konj opozarjamo na razglas o tej klasifikaciji.

Ij Uredba sladkornih prejemnic. Obrtniki, ki se pečajo s prometom sladkorja

(gostilničarji, kavarnarji, trgovci, slaščičarji i. dr.) se opozarjajo na vsebino teh predpisov, osobito v kolikor gre za dobavo sladkorja potom prejemnice glede sladkornih kart in glede vpisovalne knjige. Kdor reflektira na izdajo sladkorne prejemnice, se ima zgledati osebno na magistratu in predložiti sledeče izkaze: 1. obrtni list, oziroma koncesijo; 2. lastnoročno podpisano pismo izjavo, da njegova zaloga sladkorja v množini... kg ne presega njegove potrebščine za dobo osem tednov; 3. natančna dokazila, koliko je znašala njegova potrebščina sladkorja za dobo od 1. januarja do 1. marca 1916. Ta dokazila zamorejo obstojati v fakturah, beležkih, knjigah, potrdilih tvrdk ali tvornic itd. V slučaju, da prinese dotičnik več kakor eno tako dokazilo, je dodati poseben izpis s končno vsoto kilogramov. Kdor bi tem predpisom ne ustregel, bi ne dobil prejemnice. Gostilničarji, ki ne posedujejo pravice točke f § 16. obrtnega reda (prodaja kave, čaja in čokolade), se opozarjajo, da bi se jim mogla prejemnica izdati le tedaj, če brezdvomno dokažejo, v katere svrhe nameravajo v svojih obrtih zakonito podelovati sladkor. Izdajajo se pa prejemnice v obrtnem oddelku mestnega magistrata ob delavnikih od 10. do 12. ure dopoldne. Prvikrat se bode izdala vsakemu opravičenemu obrtniku prejemnica na podstavi doprinesenih dokazil, v prihodnjič pa le, če se bode izkazal z vpisovalno knjigo in s potrdilom o oddanih odrezkih sladkornih kart. Vpisovalne knjige in sladkorne karte oziroma njih odrezke je pred pretekom oziroma ob preteku 8 tedenske dobe predložiti mestnemu magistratu, nekdanja Galletova hiša, pritličje, levo, kjer se izdajajo krušne karte in kjer bode posloval poseben uradnik v to svrhu. Dan in čas se določita in objavita pozneje. Nadaljnje prejemnice izdajale se bodo le na podlagi števil, izdanih v vpisni knjigi in sladkornim kartam primerno. Mestni magistrat bode izvršitev predpisov, zadevajoč sladkor, nadzoroval in po svojih lastnih organih in potom c. kr. policijskega ravnanja ter ima vsakdo, ki bi jih utegnil kršiti, pričakovati strogo kazen.

Ij Pozor! Mestni magistrat opozarja obrate, ki posedujejo pravico točke f § 16. obrtnega reda (prodaja kave, čaja in čokolade), da smejo dodajati vsaki posamezni porciji kave, čaja le po 2 ali kvečjemu 3 kocke sladkorja, da pa nikakor ne sme obrtnik dati posameznim gostom na razpolago poljubne množine sladkorja. Prestopki se bodo kaznovali.

Ij Popis kave. Vsled razpisa c. kr. deželne vlade je izvršiti popis surove in žgane kave po stanju z dne 20. t. m. Mestni magistrat pozivlja vse zavezance, torej trgovce, skladišča, železnice, spediterje, imetnike gostilniških in krčmarskih, kavarnarskih in izkuharskih obrti in konsumna društva, da naznanijo svoje zaloge surove in žgane kave mestnemu magistratu najkasneje dne 22. marca t. l. Posluževati se je izključno uradnih tiskovin, katere se bodo strankam dostavile; nadaljnje izvide je dobiti na mestnem magistratu. — Prizadeti obrtniki se izrecno opozarjajo, da je naznanilo izpolniti tudi tedaj, če dotičnik nima nič kave v zalogi. Izvzete od naznanila so one zaloge kave, ki so v posesti vojne uprave, pri carinskih uradih pod zaporo in pa pri konsumentih samih. Kdor bi podal napačno naznanilo ali se ne držal določenega termina, ima pričakovati najstrožje kazni. Tudi bi se v tem slučaju popis izvršil na stroške dotičnika.

Ij Razveljavljena naredba glede prodaje usnja. Višje armadno poveljstvo je z dne 5. t. m., št. 10.318, razveljavilo zasežbo usnja in se torej lahko zopet, kakor preje, prosto prodaja strankam. Hkrati se interese obveščajo, da jim odslej dalje ni treba več naznanjati svojih zalog usnja mestnemu magistratu, pač pa ostane naredba glede dolžnosti naznanila vojnemu ministrstvu (Ledermedestelle) še v veljavi.

Ij Oddaja moke pri mestni aprovizaciji. Za dobavo moke od mestne aprovizacije naj se zglase: trgovci iz Ljubljane jutri, v četrtek, dne 16. t. m., peki in mokaarji v petek, dne 17. t. m., okoliški trgovci pa v soboto, dne 18. t. m., vselej ob 8. uri jutraj na mestnem magistratu v prejšnji Galletovi hiši, I. nadstropje, mestna posvetovalnica.

Ij Izgubil se je žalni klobuk. Prosi se ga prineesti v trdko H. Kenda.

Dobro, bol lajšajoče sredstvo za vtiiranje je Fellerjev oživljajoči fluid esenc z zn. »Elzafluid«. Vsakemu bode dobro storil. Hvali ga na stotisoče ljudi. 12 steklenic pošlje za 6 kron prosto poštine lekarnar E. V. Feller, Stubica. Elzatr št. 285 (Hrvatska). Vedno naj bi bil pri roki. (—va—)

Naročajte „Slovenca“.

Prodaj

vilo

v nekem trgu na Štajerskem, blizu kolodvora. Nova, moderna stavba. 4 sobe, (parket) kuhinja, kopalnica, lepe kleti, elektr. luč, vodovod. Zraven je vrt. Le resni reflektant naj se obrne pod „Dom 1916/651“ na upr. tega lista.

Naprodaj imam

jabolka

I. in II. vrste po nižji ceni, kakor na tukajšnjem trgu. Za popolno zadovoljnost jamči Josip Ipavc trgovec, Ljubljana, Hrenova ul. 12.

Prodajo se

2 svinji

vsaka po 7 mladičev in ena, ki bo v 1 tednu storila. Cena po dogovoru. — Jožef Hkavc posestnik, Javornik št. 48. Gorenjsko.

Breje krave

in plemenske telice se oddajo pri

Vnovčevalnici za živino v Ljubljani, Dunajska cesta 29.

Revizija žrebanj

pod jamstvom za vse srečke od njih početka kakor tudi za poznejšo zaznambo. Pristojbina K 1.— pri banki S. FISCHER, Dunaj, IX. 286 Währingerstr. 41.

Učenec

krepak iz dežele se sprejme v trgovino z mešanim blagom, Frano Češnovar, Dolenska cesta.

Služba

cerkvenika

in

organista

se razpisuje pri Sv. Lenartu nad škofjo Loko Plača 600 K v denarju, prosto stanovanje. Posestva, da se lahko redi ena krava. Zato naša organist duhovniku meso od mesarja. Rokodelci imajo prednost. Oglasiti se je pismo ali osebno pri župnem uradu p. Selce pri škofji Loki.

Mestni pogrebni zavod.

Potrli neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš iskrenoljubljeni dobri soprog, ozi. oče, gospod

Ignacij Novak

višji revident c. kr. drž. žel. in vodja oddelka

dne 9. marca t. l. po kratki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil v soboto dne 11. marca t. l. ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice pri sv. Krištofu na pokopališče k sv. Križu.

Oženem se zahvaljujemo sl. uradništvu c. kr. ravnateljstva državne železnice, ekspozitura Ljubljana, gg. stanovskim tovarišem pokojnika, ki so ga spremlili na njega zadnji poti ter, sploh vsem, ki so nam na ta ali oni način tešili bridko bol.

V LJUBLJANI, dne 14. marca 1916.

Pavla Novak roj. Frank, soproga.

Mici in Stojan, otroka.

Častitim duhovnim sobratom, sorodnikom, znancem in prijateljem javljamo, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo poklicati k sebi našega iskreno ljubljenega brata, oziroma dobrega strica, prečistitega gospoda

IVANA PELCA

župnika v pokoji

ki je včeraj, dne 14. t. m. jutraj po dolgi, mučni bolezni v 50. letu svoje dobe mirno izdihnil svojo blago dušo. Pogreb nepozabnega rajnika se vrši jutri, v četrtek popoldne iz bolnice usmiljenih bratov v Kandiji na Šmihelsko pokopališče. Blagemu pokojniku bodi ohranjen pobožen spomin!

LJUBLJANA, dne 15. marca 1916.

Žalujoča rodbina Pelc.

Naznanilo.

Usojam si slavnemu občinstvu naznaniti, da mi je po dolgem času zopet dovoljeno, od vojaške službe oproščenemu, voditi svojo lekarno. Toplo se zahvaljujem za dosedanje naklonjenost ter prosim tudi za nadaljnjo.

679

Ph. M. Vinko Procházka
lekarnar, Ljubljana, Jurčičev trg 2.

PREMOG

najboljše kakovosti
po dnevnih cenah
na vagone ali vozeve.

F. & A. UHER
Ljubljana, Selenburgova ulica šte. 4. —

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila: surovi sladkor v vrečah po 100 kg à K 48.—.

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84.— in zmlate à K 87.— za 100 kg brez vreč.

Sezamove tropine po K 84.— brez vreč.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg à K 53.— za 100 kg brez vreč.

Krvno krlajo, drobno in debeložrnato v vrečah po 50 kg po 48.— za 100 kg, (vreča všteta).

Tudi konopljene in rapsove tropine dobi v kratkem!

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena za jaro pšenico, ječmen, rž, oves, ajdo, fižol, semenski krompir, domačo in nemško deteljo, grašico in druga travna semena.

Modro galico G. Z. bo radi enotnosti v porazdeljevanju na vinogradnike v smislu medsebojnega tozadavnega dogovora oddajala Kmetijska družba.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajnita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10.— à 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K à 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prozene in druge pleva.

Lepa, lahna

kočija

se prodaja.

Kje, se poišče pri upravnistvu »Slovenca« pod št. 588.

Išče se

organist

za večjo župnijo na Kranjskem. Službo bi bilo treba nastopiti do Velike noči ali vsaj do 1. maja. — Plača po dogovoru. — Ponudbe naj se naslovi na upravnistvo pod »organist«

Odda se lepo

meblovana soba

s posebnim vhodom, električno razsvetljavo samskemu (civilnemu) gospodu, eventuelno tudi dvema gospodoma. Kje, pove upr. lista.

Kot prodajalka

za manufakturno ali papirno široko išče mesta gospodična, zmožna obeh deželnih jezikov. — Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 663.

Naprodaj je

hiša

v dobrem stanju z vrtom, 1 uro od Ljubljane za slepo ceno v Kamni gorici št. 5. Več tam.

Kupi se dobro ohranjen
pianino Ponudbe
na upravo
»Slovenca« pod »Pianino«.

Sprejmejo se takoj v bližini Ljubljane

3 služkinje 3

vajene kmečkoga dela. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod št. 650.

Proda se pod zelo ugodnimi pogoji

enonadstropna nova hiša

z zemljiščem dveh oralov. Hiša je tik dolenskega kolodvora v Ljubljani in pripravna za vsako obrt. Več se poišče pri Herman Češnovarju, Dolenska c. št. 3 v Ljubljani.

Na prodaj ima

brinje

za kuho brinjevice
v poljubnih množinah po nizki ceni trdka
Ivan Jelačin v Ljubljani.

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah
Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od trgovcev. — Posredovalci se iščejo proti dobremu plačilu.

Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo
izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

Velika izbira
površnih jopic
za dame in deklice.

„Pri Škofu“.

Pred Skofijo št. 3, Lingarjeva in
Medarska ulica.

Podružnica trdke R. MIKLAUC.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mesni trg

Specijalna trgovina
pletenin, trikotaž in perila.

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrejce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.

Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Marija Tičar

Ljubljana

Sv. Petra cesta 26

Selenburgova ulica 1

nasproti kazine

Prva specijalna trgovina
umetniških, vojnih
pokrajinskih in drugih
razglednic.

Priznana največja izbira na
drobno in debelo.

Krasni albumi za umetniške razglednice pravkar došli.

375

Ivan Gričar

Šelenburgova ulica 3

Zaloga

izgotovljenih oblek

za gospode in dečke.

Specialni oddelek platna

v trgovini

A. Šarc lastnica Jadviga Šarc

Ljubljana

Selenburgova ulica 5

nudi se priložnost k dobremu in cenemu nakupu

rjuh	srajce	odejnih rjuh
brisalk	hlače	blazin
brisač	spalne srajce	pernatih blazin
prtov	spalne jopice	pernic
prtičev	spodnja krila	žepnih rut
šifon	nogavice	platna

Svčarska vezennina.

Perilo za gospode se izdeluje po meri.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nazgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838.—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Tovarna Čevljev Tržič, Gorenjsko PETER KOZINA & CO

Breg, LJUBLJANA

nasproti
sv. Jakoba Mostu.

PRODAJA NA
DEBELO IN DROBNO

ZAHTEVAJTE
CENIKE!

Prekupcem
priporoča se
izbira in nakup
na zalogi

Moderne oblike!
Solidni izdelki!

